

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı

15 Haziran 2017 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, Bingöl'deki çatışmalarda şehit olan askere rahmet, yaralı olan askere acil şifalar dilediğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, Komisyon Başkan Vekili Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'a, geçirdiği rahatsızlık dolayısıyla acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

A) KOMİSYON KARARLARI

1.- Mülteci Hakları Alt Komisyonunun 2017 yılının Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında İsveç, İngiltere, Yunanistan ve Fransa'da bulunan mültecilerin durumlarını yerinde incelemek ve muhataplarla fikir alışverişinde bulunmak amacıyla yurt dışı ziyaretler yapmasına ilişkin karar

IV.- KONU

A) ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Silopi İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

15 Haziran 2017 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 12.10'da açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu, Bingöl'deki çatışmalarda şehit olan askere rahmet, yaralı olan askere acil şifalar dilediğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara,

Komisyon Başkan Vekili Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'a, geçirdiği rahatsızlık dolayısıyla acil şifalar dilediğine,

İlişkin açıklamalarda bulundu.

Mülteci Hakları Alt Komisyonunun 2017 yılının Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında İsveç, İngiltere, Yunanistan ve Fransa'da bulunan mültecilerin durumlarını yerinde incelemek ve muhataplarla fikir alışverişinde bulunmak amacıyla yurt dışı ziyaretler yapmasına ilişkin önerge kabul edildi.

Silopi İnceleme Raporu, görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 13.32'de toplantıya son verildi.

15 Haziran 2017 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.10

BAŞKAN: Mustafa YENEROĞLU (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Şenal SARIHAN (Ankara)

SÖZCÜ: Leyla ŞAHİN USTA (Konya)

KÂTİP: Ayhan BİLGİN (Kars)

BAŞKAN – Evet, toplantımıza başlayabiliriz.

Komisyonumuzun çok saygıdeğer üyeleri, Emniyet Genel Müdür Yardımcımız ve aynı zamanda Özel Harekât Şube Müdürümüz, çok değerli basın mensupları; hepinize toplantımıza hoş geldiniz diyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun 26’ncı Yasama Dönemi, İkinci Yasama Yılı, 4’üncü toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu’nun, Bingöl’deki çatışmalarda şehit olan askere rahmet, yaralı olan askere acil şifalar dilediğine ve Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bugün, malumunuz olduğu üzere Silopi’de meydana gelen bir polis panzeri kazasıyla ilgili, Komisyonumuzu temsilen bir heyetin olaya dair hazırladığı yerinde inceleme raporunu görüşeceğiz.

Raporun görüşmelerinden önce, “Başkanlık Sunuşları” kapsamında, sizlere Komisyona yapılan bireysel başvurularla ilgili bilgi vermek istiyorum.

Ancak daha öncesinde de önceki gün Bingöl’de meydana gelen çatışmalarda yaralanan iki askerimizden birisinin şehit olduğunu öğrendik. Şehit olan askerimize Allah’tan rahmet diliyorum, yaralı olan askerimize de acil şifalar diliyorum.

Komisyonumuza 14 Haziran 2017 yani dün itibarıyla ulaşan toplam başvuru sayısı 8.409’dur. Arkadaşlar, bu rakamda bir eksiklik var, onu düzeltelim.

Ancak bunlardan hareketle de bu başvurulardan, bu konuyla ilgili özel bir hassasiyetimiz var. 8.138 yani yüzde 90’ı üzerinde gerekli işlem yapılmıştır.

Komisyonumuzca işleme alınan başvuruların konularına göre dağılımı da şu şekildedir: Memuriyete ilişkin sorunlar 4.036, cezaevlerine ilişkin başvurular yani keyfi tutum ve işlemler, fiziki koşullar, nakil talepleri, kötü muamele, işkence, sağlık sorunlarıyla ilgili 2.575, yargıya ilişkin sorunlar, şikâyetler 1.895, yasal düzenleme talebi, yasal düzenlemelerden şikâyet 338, işleme alınmayanlar; dilekçe şartlarını taşıması veya belli bir konuyu içermemesi sebebiyle 263.

Bunun ötesinde, Komisyonun girişimde bulunması ve yerinde inceleme talebini ifade eden başvurular 214, eğitimle ilgili sorunlar, üniversite öğrencileri tarafından iletilen, YÖK, başörtüsü ve diğer meselelerle ilgili 125 başvuru, bunun dışında da çeşitli sorunlarla ilgili; asker hakları olsun, işçi sorunları, kolluk şikâyetleri, sağlık sorunları, maddi yardım talebi, iş talebi, sosyal güvenlik işlemlerinden dolayı şikâyet ve diğer bazı hususlarla ilgili başvuru sayısı 624.

Komisyonla yapılan başvurulardan kötü muamele ve işkence iddiaları üzerine 60 dosya hakkında ilgili cumhuriyet başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulmuştur.

Ayrıca, Komisyonla başvuru olmaksızın basın-yayın organlarında, sosyal medyada dikkat çeken birtakım kötü muamele iddialarına ilişkin de toplam 12 vakayla ilgili Başkanlığımızca suç duyusunda bulunulmuştur. Dosyaların takibi de yine Başkanlığımız tarafından yapılmaktadır.

III.- KARARLAR

A) KOMİSYON KARARLARI

1.- Mülteci Hakları Alt Komisyonunun 2017 yılının Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında İsveç, İngiltere, Yunanistan ve Fransa'da bulunan mültecilerin durumlarını yerinde incelemek ve muhataplarla fikir alışverişinde bulunmak amacıyla yurt dışı ziyaretler yapmasına ilişkin karar

BAŞKAN - Çok değerli üyelerimiz, bir diğer konu, bildiğimiz gibi alt komisyonlarımıza Ankara dışında çalışma yerinde inceleme izni vermiştik. Ancak yurt dışı incelemeleri için, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak üzere ayrı bir komisyon kararına ihtiyaç duyulmaktadır.

Mülteci Hakları Alt Komisyonu, 2017 yılının Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında İsveç, İngiltere, Yunanistan ve Fransa'da bulunan mültecilerin durumlarının yerinde incelenmesi ve adı geçen ülkeler nezdindeki muhataplarla fikir alışverişinde bulunmak amacıyla 4 inceleme ziyareti gerçekleştirmek üzere, yurt dışı programlarını yapmak üzere talepte bulunmaktadır.

Söz konusu ziyaretlerin yapılmasını burada oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Karar cetvelini görevli arkadaşlar dolaştıracaktır, lütfen imzalayınız.

IV.- KONU

A) ALT KOMİSYON RAPORLARI

1.- Silopi İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Çok değerli üyelerimiz, gündemimizin 2'nci maddesi olan Silopi İnceleme Raporu'nun görüşülmesine geçiyoruz.

Ben öncelikle anılan incelemeyi gerçekleştiren ve raporlayarak Komisyonumuza takdim eden heyetimize teşekkür etmek istiyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Yeneroğlu'nun, Komisyon Başkan Vekili Ankara Milletvekili Şenal Sarıhan'a, geçirdiği rahatsızlık dolayısıyla acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Tabii, heyetimiz içerisinde Başkan Vekilimiz olan Sayın Şenal Sarıhan Hanımefendi'ye de geçirdiği rahatsızlık dolayısıyla acil şifalar diliyorum. Kendisi bir haftaya yakın hastanede yattı, biz de kendilerini ziyaret ettik. Şu anda dün itibarıyla evinde istirahat çekilmiş. İnşallah, en yakın zamanda eski sağlığına kavuşup aramızda bulunacaktır.

IV.- KONU (Devam)*A) ALT KOMİSYON RAPORLARI (Devam)**1.- Silopi İnceleme Raporu'na ilişkin görüşmeler (Devam)*

BAŞKAN - Silopi heyetiyle ilgili heyet üyelerinden Sayın Fatma Benli Hanımefendi'ye sözünü bırakıyorum.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Biliyorsunuz, öncelikle İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak biz hem başvuruları karara bağlıyoruz, aynı zamanda da basına düşen insan hakları ihlalleriyle alakalı durumlarda da özel bir çalışma gerçekleştiriyoruz. Silopi raporu da aslında bize bireysel bir müracaat olmadan – Başkanım, yanılıyorsam beni düzeltin lütfen- olaydan basın vasıtasıyla haberdar olunur olunmaz işlem yaptığımız durumlardan bir tanesi.

Bildiğiniz üzere, Silopi'de bir panzer evin içerisine girmek suretiyle 2 küçük kardeşin vefatına sebebiyet vermişti. İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak öncelikle savcılığa gerekli işlemlerin yapılması için suç duyurusunda bulunmuştuk. Akabinde Başkanlık Divanında yerinde inceleme yapılması için karar aldık. Yalnız bütün partilerin buna dâhil edilmesi için de 5 kişilik bir heyet oluşturduk. Hem CHP'den hem HDP'den hem de MHP'den üyelerin gelmesi suretiyle bu adli vakayı daha iyi araştırmak ve tekrar bu tarz kazaların gerçekleştirilmemesi için, gerekli önlemlerin alınması için bir çalışma gerçekleştirdik. Ki bizim öncelikli gözlemimiz, çok farklı insanlarla görüştüğümüz zaman bu konuda yapılan soruşturmalar kadar soruşturmaların kamuoyuna çok daha iyi anlatılması ve şeffaflığın sağlanmasıydı. Çünkü Emniyet Müdürüyle görüştük. Kaymakam ve valinin il içerisinde olmaması nedeniyle öncelikle İlçe emniyet müdürüyle görüşme yaptık. Akabinde aileye gittiğimiz zaman emniyet müdürünün verdiği bilgiler ile ailenin sahip olduğu bilgiler arasında çok ciddi derecede farklılık olduğunu da müşahade ettik. Akabinde cumhuriyet savcılığına gittik ve hâlen tutuklu bulunan, kazayı yapan araç içerisinde bulunan polis memuruyla görüştük. Dolayısıyla dört farklı cephesiyle beraber farklı insanlarla görüşme yaptığımızda bu bilgi kirliliğinin ve özellikle basına yansıyan farklı durumların gerçek nedenleriyle ilgili de üç aşağı beş yukarı bütün komisyon üyelerinde mutabakat sağlayan bir bilgiye de sahip olmuş olduk.

Şimdi, en başta basının da ifade ettiği husus, panzerde birden fazla polis memuru olduğuydu, geç saatte gerçekleştiği ve direkt panzer evin içerisine girdiği için polis memurlarının alkollü olduğuydu. Ayrıca polisin araçtan dahi inmeyerek direkt geri çıkmak suretiyle ailenin acısına bile katlanma ihtiyacı hissetmediğiydi. Dolayısıyla bu toplumda, kamuoyunda çok daha fazla infiale sebebiyet veren, hepimizin vicdanında rahatsızlık veren bir durumun olmasına sebebiyet vermişti. Ancak, hem cumhuriyet savcılığında devam eden soruşturmayı incelediğimizde hem de bire bir insanlarla görüştüğümüzde en azından genel olarak bizde hasıl olan sonuç, polis memurunun araçtan, ön kapı açılmadığı için arka taraftan indiği -maalesef olay esnasında çocukları kaybetmişiz- çocukların hastaneye getirilmesinde, en azından aranmasına kendisinin yardım ettiği, başından yara aldığı için hastaneye getirildiği ve polis memuru hastaneye gittikten sonra, daha sonra emniyet müdürünün panzeri çektiğiydi. Bu soruşturma dosyasında bize göre soruşturulması ve araştırılması gereken en önemli hususlardan bir tanesi, kazadan hemen sonra savcı gelmeden panzerin çekilmesiydi. Hatta ailenin beyanı, savcının, panzer kendisinden izin alınmadan çekildiği için onlara kızdığı yönündeydi ki buna ilişkin de birtakım iddialar vardı. Cumhuriyet savcısıyla görüştüğümüzde kendisinin ilk aşamada kızdığını, ancak panzerin çekilmesinin soruşturma dosyasını olumsuz etkilemediğini, delillerin kaybolmasına sebebiyet vermediğini, çekilme sebebinin ise güvenlik olduğunu -çünkü üzerinde uçaksavar ve binlerce mermi var, çok ağır zırhlı bir araç söz konusu biliyorsunuz- bu noktada kendisi de olsa aynı emri vereceğini ifade etti. Yine de

panzerin savcı gelmeden çekildiği için dosyaya etki edip etmediğine, bu konuda herhangi bir yetkilinin sorumlu olup olmadığına ilişkin araştırma sürüyor. Bu, bizim Komisyonumuza göre de araştırılması gereken bir husus. Bu durumla ilgili nihai karar adli işlemler neticesinde savcılık soruşturmasında verilecektir.

Polis memurunun iddiası, dosyadaki diğer kişilerin beyanlarından çıkan sonuç olayda herhangi bir kasıt olmadığı yönünde. Aile de zaten kasıt olduğuna inanmıyor ama polis memurunun ifade ettiği husus, yakın zamanda MHP binası açıldığı için, özellikle mahalle arasında MHP binası açıldığı için önünde panzerle güvenlik tedbiri aldıkları, belli zamanlar içerisinde, dört-beş dakikalığına devriye atmak zorunda kaldıkları ve devriye atarken aracı durduramadığı için aracın birden bire istop ettiği ve aracı tekrar çalıştıramadığı için de eğimli yolda kaydıydı. Dolayısıyla, özellikle ilk aşamada direksiyonu kırmış ama daha sonra da yolun başındaki eve girmiş.

Şimdi burada bizim için önemli olan, özellikle Komisyonun tespit ettiği husus, bu aracı kullanan panzer şoförünün gerekli eğitimi almaması. Şehirde 4 tane panzer var, 2 tanesi sertifikalı şoför. İl emniyet müdürlüğü daha önce, son iki ayda 3 defa bu eğitimin verilmesi için talepte bulunmuş. Sanırım Emniyet Genel Müdür Yardımcınız da bu konuda bize bilgi verecektir. Ancak Şırnak'ta çok fazla güvenlikle alakalı sıkıntı olması, belki son dönemdeki polislerin sayısının azaltılması... Bu noktada güvenlik açığı olabilir ama bu konu da önemli bir eksiklik olarak... Gerekli eğitim verilmemiş ve eğitim almayan bir polis tarafından panzer kullanıldığı için de istop ettiğinde, eğimli arazide araç kaydığında polis memuru araca bir daha hâkim olamamış. Dolayısıyla, ilk bulduğu eve girerek maalesef bu kazaya sebebiyet vermiş.

Bu noktada Komisyon olarak tespit ettiğimiz husus, sadece Şırnak'ta değil bütün illerde zırhlı araçları kullanan bütün polis memurlarının eğitiminin ivedilikle sağlanması ve diğer iller içinde bir çalışma gerçekleştirilmesi. Her ne kadar emniyet müdürü ve aracı kullanan polis memuru bu aracın otomatik vitesli olduğunu, normal taksi kullanan herkesin bu aracı kullanabileceğini, başka birisi, sertifikalı bir şoför de olsa aynı kazanın olabileceğini ifade etse de... Sonuçta zırhlı araç 15 tonluk, çok daha farklı bir yerde bu kazanın olma ihtimali vardı. Kalabalık bir mekâna girseydi vereceğimiz can kaybı çok daha fazla olurdu. Bu noktada da olabildiğince bundan sonra olası kazaların engellenmesi için çaba göstermek durumundayız.

İkinci ifade etmek istediğim husus ise kamuoyunun bu konuda bilgilendirilmesi çünkü olayın hemen akabinde gözaltı işlemi gerçekleştirildi, bir gün gözaltı süresi uzatıldı. Akabinde polis memuru mahkeme tarafından da tutuklandı. Ama bu kamuoyuna yeterince yansımadağı için, özellikle ilk haftalarda 2 küçük çocuğun öldüğü bir kazada herhangi bir işlem yapılmadığı, dolayısıyla bu konuda da sıkıntı olduğu tarzında genel bir algı oluştu. Bizim işlemleri, hem adli hem idari anlamdaki soruşturmaları yapmak kadar bunları kamuoyuyla paylaşmak ve kamuoyu vicdanında da gerekli işlemlerin yapıldığına ilişkin genel bir kanaat oluşturma zorunluluğumuz var.

İlk aşamada, İçişleri Bakanlığı ilk günden itibaren açığa alma işlemi gerçekleştirmiş, Adalet Bakanlığı ilk günden itibaren soruşturmayı başlatmış ama ilk andan itibaren daha fazla bilgi verseydik en azından kamuoyunda "Acaba bu polis memurları alkollü müydü, alkollü olduğu için mi bu kadar büyük bir kazaya sebebiyet verdiler?" gibi toplum vicdanını rahatsız eden bir algıdan da korunmuş olurduk. Ki polis memurunun olay akabinde gittiği hastanede kan örnekleri var, kanda herhangi bir şekilde promile rastlanmamış durumda.

Son olarak, bu panzerler bize verilen tüm bilgilere göre şu an bölgede en çok kullanılan, en fazla güvenliği sağlayan araçlar çünkü roket saldırılarına karşı da korunaklı, takla bile atsa döndüğü zaman tekrar çalışmaya başlayabiliyor, özellikle bombalamaya ve alt zemine karşı güvenli. Bu nedenle de

anlaşıldığı kadarıyla güvenlik güçleri panzerlerden, panzerleri kullanmaktan vazgeçmeyi şu an seçenek olarak düşünmüyorlar çünkü polis ve askerlerimize karşı yapılan saldırılarda daha güvenli bir aracımız yok.

Ancak, bu araç 1994 yılında alınmış durumda ve daha sonra zırhlandırıldığı için, üzerine de uçaqsavar ve çok fazla mermi aldığı için tehlike riski barındırıyor. Dolayısıyla, Türkiye’de bulunan bütün panzerlerin denetiminin yapılması, o rutin incelemeler dışında -ki kazaya karışan aracın da yakın zamanda bir denetimi var- rutin denetimler dışında ekstra inceleme yapılması, özellikle eğimli arazilerde kullanılmaması için ve akabinde de daha yeni, daha modern araçlarla değiştirilmesi için de çalışmaların yapılması gerektiği noktasında Komisyonumuzun ortak bir görüşü mevcut.

Bu arada, öncelikle ben Komisyonla beraber yerinde incelemeye katılan bütün vekillerimize teşekkür ediyorum. Oldukça verimli bir toplantı gerçekleştirildi. Rapor yazıldıktan sonra bir kere görüşme imkânına sahip olduk, yazılı olarak önerileri de aldık. Ama hemen akabinde Şenal Hanım’ın ameliyat olması, Ayşe Hanım’ın vefat sebebiyle katılamaması nedeniyle... Diğerlerinin yazılı bilgileri alındıktan sonra, yazılı önerileri alındıktan sonra, son şeklini verdikten sonra bire bir görüşme şansına sahip olmadık. Özellikle bunu maddi şartlar nedeniyle gerçekleştiremediğimizi ifade etmek istiyorum. Sonuçta, burada Komisyon üyeleri tarafından tekrar bazı hükümleri değerlendirilebilir. Ayrıca Emniyet Genel Müdürümüzün eminim panzerlerle ilgili bize vereceği bilgiler vardır. Onun akabinde de Komisyon raporunu sizin değerlendirmenize açmak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ayşe Hanım söz istemişti, kendilerine vereceğim.

Tabii, ben de şimdi öğrenmiş oldum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Babaannem vefat etti.

BAŞKAN – Babaannesi vefat etmiş, başınız sağ olsun, Allah rahmet eylesin.

Buyurun, sizlere söz veriyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tekrar teşekkür ederim başsağlığı dileklerin için.

Evet, bence de yerinde inceleme meselesi gerçekten bizim Komisyonumuz açısından çok iyi bir şey oldu çünkü en azından hep beraber gidip orada bir gözlem yapabiliyoruz. Bazı noktalarda yüzde yüz sonradan da görüşemediğimiz için... Zaten bir kısım şerhlerimiz vardı, şu anki mevcut rapora da bir kısım şerhlerimiz var, zaten bir kısım belli yerlerde ortaklaşamamışız. Bu da çok normal, hani bunu da ben çok yadırgamıyorum.

Ama, bir de şöyle bir bilgi vermek istiyorum size: Basından takip etmişsinizdir; dün de Pakize Hazar isminde 70 yaşında bir kadın Lice’de tekrar bir panzer çarpması sonucunda hayatını kaybetti. Aslında bununla ilgili de bir... Bu yazdığım şerhte bunlar da var yani daha önce panzer kazaları, bu panzer çarpmaları sonucunda hayatını kaybeden insanlarla ilgili. Ama galiba bu rapordan sonra, belki Emniyet Genel Müdür Yardımcısının konuşmasından sonra bu meseleyi biraz daha derinleştirmek gerekiyor diye inanıyorum. Çünkü bu Silopi meselesi aslında bir vakaydı, bundan başka vakalar da var. Raporumuzda da belirttiğimiz gibi -orada halktan edindiğimiz bilgi, bize verilen bilgi- aslında orada zırhlı araçların çok hızlı bir şekilde şehrin içerisinde hareket etmesi meselesi de vardır. Özellikle bize söylediler; halkın bu konudan çok şikayetçi olduğunu, çok hızlı gittiklerini. Bunun da toplumu etkilediğini arkadaşlar da bilirler.

İkincisi, özellikle bu zırhlı aracın çekilmesi konusunda benim hâlâ bir şerhim var çünkü orada delilin kaybolup kaybolmadığını bizim mevcut durumda tespit etme şansımız yok. Çünkü birincisi, araç çekildikten sonra acaba duran vaziyette miydi yoksa belli bir hızda mı durmuştu, bunu tespit etme imkânımız yok. Şimdi, eğer olduğu gibi bırakılsa, belki başka bir koruma yöntemine gidilse orada, hızın hangi ibrede durduğu, çalışıyor mu olduğu, durmuyor mu olduğu tespiti aslında bizim açımızdan daha rahat olacaktı ama şu anda böyle bir tespiti yapabilme olanağımız yok maalesef. Ben, çok böyle hani, kamuoyunda işte sarhoştur, içkiliydi meselesinin bizim Komisyonumuz açısından çok da önemli bir mevzu olduğunu düşünmüyorum çünkü bu algının toplumda oluşmasının bir nedeni olmalı. Demek ki bu hızlı kullanma meselesi toplumda başka bir şey yaratmış ama ben çok önemli, illa bu raporda olması gereken bir durum olarak da açıkçası görmüyorum. Ama dediğim gibi bunu diğer vakalarla da bir toplayıp değerlendirme yapma gereği duymalıdır bence Komisyon.

Ayrıca, yeni zırhlı araçlar gelir, yine şehrin içerisine girer ama şehrin içerisinde zaten zırhlı araçların olması o toplum açısından belli bir sıkıntı yaratıyor. Belki bu zırhlı araçların en azından toplumun çok yoğun olarak çıktığı, dışarıda olduğu belli noktalardan çekilmesi, başka önlemlerin alınması, hani önlem alınması gerekiyorsa belki başka önlemlerin alınması, önlem şeklinin değiştirilmesi ama toplumun çok yoğunluklu olarak bulunduğu, raporda da geçiyor, çocuk ve yaşlılar ama sadece çocuk ve yaşlılar değil aslında bir bütün olarak bütün, işte genç yaşlı hiç fark etmez hepsinin yoğunluklu olarak bulunduğu bölgelerde belki başka güvenlik önlemleri alınabilir, ona bir şey diyemem, hani o Emniyetin görevi ama bu zırhlı araçların şehir merkezlerinden aslında nasıl başka bir noktaya çekilmesi... Yoksa biz çok müthiş zırhlı araçlar getiririz ama bu zırhlı araçlar yine şehrin içerisinde olduğu için birtakım sonuçlar ortaya çıkabilir. Bence bunun üzerinden de... Emniyetin nasıl bir düşüncesi var bilmiyorum ama ya bunları çekmek...

Üçüncüsü, evet, eğitimsiz olmak bir sıkıntı ama belki bunu diğer vakalarla beraber değerlendirip bu vakalarda işte bu kazaları yapan Emniyet görevlilerinin acaba eğitilmiş mi eğitimsiz mi olduğunun ya da meselenin sadece bu mu olduğunun da bir tespitini belki yapmak gerekiyor diye düşünüyorum bu raporda eksik kalmaması açısından.

Böyle genel bir değerlendirme yapayım ama biz şerhimizi... Zaten eğer bugün çok hızlıca gerekmiyorsa yarın daha detaylı... Yani bir hazırlık var ama birkaç şey daha ekleyip yarın ayrıca muhalefet şerhimizi bu açıdan vereceğiz.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Müsaadenizle Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) – Zaten Başkanım biz ilk kendi toplantımızı yaptıktan sonra yazılı önerileri almıştık, o yazılı önerileri dikkate alarak raporu verdik ama tabii Ayşe Vekilimin ifade ettiği üzere, her konuda ortaklaşamadık ama yazılı önerilerin hepsi bir şekilde dikkate alındı, olabildiğince rapora işlenmeye çalışıldı.

Sağ olun.

BAŞKAN – Buyurun Ruhi Bey.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Ben de teşekkür ediyorum.

Tabii, bölgeye giden bir Komisyon üyesi olarak ben de kısa bazı eklemeler yapmak istiyorum müsaadenizle. Öncelikle, Komisyonumuzun bölgede varlığı devletin milletiyle bütünleşmesi hususunda, duruma müdahil olması açısından çok hayırlara vesile olmuştur. Bunu yerinde gözlem yapan bir milletvekili olarak ifade ediyorum. Devletin şefkatini gören bölgedeki mağdur aileler ya da problem yaşayan aileler, aslında bizim de o ortama tesis eden, bu iklimi tesis eden kazadan hareketle

böyle bir iklimi yaşamamız hem Komisyon üyelerinde hem aile ve o mahalle üzerinde fevkalade bir sinerjiye vesile olmuştur. Bu hususta Komisyonumuzun aldığı bir inisiyatif sadece bu konu, problem yaşayan ve evladını kaybeden ailenin problemi değil, aynı zamanda da bu kazanın yapılmasına vesile olan polis memurunun da insan haklarından faydalanması gerektiği hususu tarafımızca dillendirilerek cezaevi ziyareti gerçekleştirilmiştir ve hangi şartlar içerisinde, kendi elinde olmayan bir sebeple mi bu kaza oldu hususuyla da direkt yargısız yapmak yerine, memur arkadaşımıza moral vermek üzere bir ziyaret yapılmıştır ve bu ziyaret esnasında gerçekten arkadaşımızın ne kadar muzdarip olduğu ve kendi iradesinin dışında aracın kontrolden çıkmasıyla bir çaresizlik üzerinden böyle bir hadiseye sebebiyet vermesinin bile onu fazlasıyla kahrettiğini yerinde görmüş bulunuyoruz. Orada, uçağı bizden iki saat sonra olan Fatma Hanım'ın çok insani bir hamlesi olmuştur. O polis memuru arkadaşla yaptığımız görüşmeden sonra, Fatma Hanım ailenin yanına tekrar gitmiştir, ailenin polis memuruna karşı bir husumet duymaması için bu işin hakikatini, oradan duyduğu bilgileri gidip aileye anlatmıştır. Bu hususta ben Fatma Hanım'a huzurunuzda teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum. Ailenin algısı, panzerin çekilmesi ya da polis memurunun kayıtsız kaldığına dair bilgiler ya da alkollü olup olmama iddiası, bir de oluşturulan aileyle olan duygusal münasebette Komisyon üyelerinin geneline karşı sıcak ilgileri, özelde de Fatma Hanım'a karşı olan duygusal yakınlıklarıyla bir polis memuru ve ailesiyle, bölgedeki bir vatandaşımızın arasında özel bir husumete sebebiyet vermemesi hususunda da Komisyonumuz önemli bir ombudsmanlık, bir kanaat önderliği misyonu üstlenmiştir. Bu açıdan da ben böyle bir Komisyonunda vazife yapıyor olmanın ayrı bir hazzını yaşadım. Bu anekdotu paylaşmadan geçemezdim.

Biz teknik anlamda uzman anlayışıyla gidip sadece teftiş yapan insanlar değiliz. Bunu bürokrasi zaten yapıyor, Emniyet Genel Müdürlüğü bölgeye müfettiş gönderdi, aynı şekilde değişik uygulamalar teknik açıdan yapılacaktır ama biz İnsan Hakları Komisyonuyuz ve siyasetçiyiz. Temel çıkış noktamız, devlet ile millet arasında köprü olabilme hususunda pozitif kanaatler oluşturabilmek ve hepimiz politik birer aktörüz. Gittiğimiz yerlerdeki yaklaşımlarımız denetleyen, yargılayan, parmak sallayan bir göz değil; anlayan, kavrayan, hemdert olan bir anlayışla olmalı ki ben onu bu Komisyon özelinde gördüm; o da ayrı bir tecrübe oldu bizim için. Aynı şekilde, oradaki olaya maruz kalan memur arkadaşın da bu haklardan istifade etmesi hususunda da gerekli hamle yapılmıştır. İki aile arasında inşallah ilerleyen günlerde de birlikte bir ziyaret veyahut da ailenin oraya taziye ziyareti hususunda da Fatma Hanım'ın hamlesi olmuştur memurun ailesine karşı. Çocuğun da annesi ve ailesi diğer aileye taziye ziyaretinde bulunma hususunda da karar almışlardır diyor, bu insani gelişmeyi de Komisyonla paylaşmayı bir vazife bilmiş oluyorum.

Sayın Müdürüm, bizim meselemiz burada “insan hakları” diyerek sınırlı imkânlarla sınırsız mücadele veren, sınırsız mücadelenin son haddi de canını verme pahasına bölgede fedakârca çalışan güvenlik güçlerimizi sorgulamak yargılamak değil, terörle, teröristle mücadele ederken terörle mücadeleye bir bütün açısından bakıp devlet-millet bütünleşmesine dair katkı vermektir. Bu hususta da buraya siz de kendinizi ifade vermeye gelmiş gibi hissederseniz bundan üzülmürüz biz. Sadece daha iyiyi, daha doğruyu milletimiz, devletimiz adına bulma hususunda bir davettir sizlere yapılan. Buna da böyle bakmanızı rica ediyorum çünkü duruşunuzda, bakışınızda, gerginliğinizde “Biz canımızı veriyoruz buralarda, hesap mı veriyoruz burada?” gibi bir duygu gördüm; bu bizi üzer öyle olursa, tamam.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI - Yok Sayın Vekilim, sağ olun.

RUHİ ERSOY (Osmaniye)- Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Eminim Ruhi Bey, burada hepimizin hissiyatını da aynı zamanda ifade etmiştir, eğer üyelerimizden başka söz almak isteyen varsa buyursunlar veyahut da aksi takdirde Emniyet Genel Müdür Yardımcımız Adem Çakıcı Bey'e söz vereceğim.

Buyurun.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI - Sayın Başkanım, sayın vekillerim; ismim Adem Çakıcı, Emniyet Genel Müdür Yardımcısıyım, lojistik birimlerine bakıyorum, daha çok panzer alımları kısmıyla ilgiliyiz, uygulayıcı kısımla da ilgili, eğitim kısmıyla da ilgiliyim.

Tabii, üzücü bir konu. Öncelikle çocuklarımıza Allah'tan rahmet, aileye de başsağlığı dileyeyim ve öyle başlayayım. Bu tür şeyleri biz zaman zaman yaşamakla birlikte –otuz yıldır mesleğin içerisindeyim- tabii bunun olmasını kimse istemez, sayın vekilimin de belirttiği gibi.

Konuya geçecek olursam, öncelikle, zaten yine yerinde inceleyen heyet bizden daha fazla bilgili. Gerçekten ben raporu okudum, en ince ayrıntısına kadar, bize öneriler dâhil, önümüzü ileride açacak, bizim görmediğimiz, biliyorsunuz belki bu terör sürece içerisinde öngörmediğimiz konularda da Komisyonumuz bizi yönlendirmiş, onları da biz dikkate aldık. Bir kısmını yapmıştık ama bir kısmını da yine dikkate alarak bundan sonra önümüzde bu tür kazaları, bu tür üzücü konuları yaşamama yönünde özellikle Komisyona ben de âcizane teşekkür ediyorum.

Şimdi, oradaki konuyla ilgili Sayın Başkan Vekilimizin raporla ilgili belirtmek istediği bazı... Raporu içeren sorularla –direkt olmasa bile- onlarla ilgili bilgi vereceğim. Burada eğitimle ilgili daha çok... Adli, idari süreç malum, onu siz bizden daha iyi biliyorsunuz. Şu anda belki hatırlatma bağlamında, arkadaşımız zaten tutuklu, o süreç detayıyla anlatıldı. İdari süreç, disiplin soruşturması, müfettişlerimiz hemen akabinde gittiler, şu anda raporlarını tanzim ediyorlar; bazı bilirkişi raporları ve teknik konularda şeyleri var, teslim edecekler. Disiplin soruşturması bakımından da gerekli hata oranında hem polis arkadaşımız hem de görevlendiren oradaki ilçe müdürümüz ve diğer sorumlular hakkında soruşturma devam ediyor, onu öncelikle belirteyim. Bizim adli sürece, zaten yargı sürecine karışma gibi bir şeyimiz yok, yargıda devam ediyor, iddianamenin hazırlanma aşamasında olduğunu biliyoruz. Bizi ilgilendiren kısım, oradaki bazı işte...

Özellikle şeye hiç girmek istemiyorum, öncelikle onun altını çizeyim, oradaki rant elde etmek isteyen diyeyim veya şey anlamda kargaşa çıkarmak isteyen, polisin alkollü olup olmadığı gibi şeyleri hiç kabul etmek gibi bir şeyimiz yok zaten. Görevde olan birisinin, o şekilde bir memurumuzun olma ihtimalini yüzde sıfır kabul ediyoruz. Çünkü devletin bir şeyi anlamıyla da olsun, arkadaşlarımıza güven anlamıyla da olsun, daha sonra hastane raporunda tescillidir zaten, öyle olduğunu düşünmüyorum ama sadece ondan yararlanmak isteyenler çıkarmış o şeyi de, onları muhatap bile kabul etmiyorum, onun altını çiziyorum.

Eğitimle ilgili kısımda özellikle odaklanıyor. Şu anda ben genel bir bilgi vereyim, şunu da söyleyeyim: Özellikle bu arkadaşların ehliyetleri var. Şimdi belki basit gibi kalacak ama bunların normal E sınıfı ehliyetleri var. Yani, bu panzer eğitimi için özel bir eğitim... Yoksa sürücü şey gibi algılanmasın diye, belki basit bir konu ama altını çizerek gideyim. Onun ötesinde biz iki tür bir eğitim uyguluyoruz: Bir, panzerlerimizi firmalardan aldığımızda teslim etmeden önce yetkili firmalar yerinde tespit edilen nitelikli tespit edilmiş arkadaşlara yani yetenek ölçüsünde tespit edilmiş, ehliyet şeyi uygun olanlara yerinde bir eğitim veriyor; bu üç gün, bir hafta sürecinde oluyor. Firma panzeri tanıtıyor, tanıtımla birlikte ekstra bahsedilen konularla ilgili, panzerle ilgili diğer araçlardan farklılıkları konuluyor. Onun dışında, yine biz kendi tespit ettiğimiz, gönüllülük esasına göre ve görevlendirdiğimiz arkadaşlara yine tekrar bir eğitim veriyoruz. Yani bu firmanın verdiği dışında, o da sertifikalı ama firmanın verdiği dışında tekrar eğitim veriyoruz. Daire başkanlığından şube müdürü arkadaşımız

onun için burada bulunuyor hem panzerin nitelikleri hakkında hem de eğitim kısmını Özel Harekât yapıyor çünkü panzerlerle ilgili yönetim daha çok onlarla ilgili olduğu için. Periyodik anlamda bölge yöntemiyle bölgelere göndermek suretiyle arkadaşları orada eğitiyoruz. Şimdi ben sayısal olarak bir bilgi vereyim, belki Komisyonumuzda olmayabilir bu. Şu ana kadar 260 bin kabul edersek -ortalama polis arkadaşları, amir memur hepsi kapsamında- 28.403 kişi eğitilmiş Türkiye çapında, 28.403 kişi panzer eğitimi... Bu panzer tabii, sadece bu “dragon” dediğimiz, zaten çok da kullanıma onu da bir ara belirteceğim. Bu panzer çeşitlenmesine göre -ayrıntıya girmek istemiyorum- kobrasından tut, başka şeye kadar değişen biçimde 28.403 eğitilmiş personel var. Silopi’de de aslında 2 eğitilmiş personelimiz var. Onun haricinde belki burada şey olacak ama yine eğitim almış başka kadroda çalışan 2 arkadaşımız daha var yani eğitim konusunda da o kadar şey değil.

Şimdi, bu arkadaşın konusuna gelince. Orada, yerinde de tetkik ettiniz, sekiz dokuz aydır bu panzeri kullanıyor. Aslında kullanmaması gerekiyor, o arkadaşla da, müdür arkadaşla da şeyimiz oldu. Fakat fiilî duruma bakarsanız yani sekiz dokuz ayda kendince bir eğitim, fiili eğitim almış oluyor. Yani panzerle sekiz dokuz ay kaza veya işte atıyorum bu tür bir risk faktörü taşımamış. Hatta bizim yerinde yaptığımız bir araştırmada da eğitilmiş personel tarafından da arkadaş denetlenmiş yani “Sen bu işi yapıyorsun...” Ha bu bizim için geçerli bir şey değil, sadece ekstra bilgi veriyorum yani bizim aslında resmiyette kabul ettiğimiz bir konu değil ama ekstra bilgi olsun diye söylüyorum. Diğer arkadaşlar demişler: “Sen yeteneklisin, bu işi...” Onlardan da bilgi alınmış yani zaman zaman karşılıklı bilgilendirilmiş. Yani sonuçta çok da panzerin üzerine aynı gün çıkan bir şahıs da değil.

Tabii ki mazeret anlamında kabul edilmez de yolun –yerinde bakmışsınızdır, ben krokiden baktım ama- ve evin konumu panzeri durdurma imkânı bakımından falan biraz riskli bir alan. Ha oraya girer miydi, girmez miydi ama oradan geçmek zorunda hissetmiş. Daha önce de geçilmiş. Hatta –yine mazeret anlamında kabul etmeyin lütfen, şey anlamında söylemiyorum ama- daha önce bir sivil araç tarafından eve girildiği bilgisi de var. Yani yol ve evin konumu da çok da aman aman, hani olmayacak bir iş, memurun yani sürücünün karşılaşmadığı bir olasılık da değil yani onu da antrparantez belirteyim. Bunlar mazeret değil, biz kabul etmiyoruz ama yine, ekstra...

Yani biraz vicdani düşünmek lazım Sayın Vekilimin dediği gibi. Diğerleri, vefat edenler nasıl çocuklarımızısa polis memurumuz da bizim evladımız. Sonuçta zor şartlarda görev yapıyoruz. Gerçekten duygularımızı ifade ettiniz yani. Biz o süreci o arkadaşların, gece gündüz, 12/12 çalışma sistemiyle, hatta daha fazla eve gitmeden görev aldıklarını... Yani bu süreci atlatsak, keşke Sayın Vekilimin dediği gibi, panzerler olmasa gibi bir yaklaşım getirdi ama... Bugün şehitlerimiz var. Biz bunu, bu süreci... Devamlı oluyor da şehitlerimiz. Vatan görevi yapıyorlar. Panzerde korunaklı. Bundan önceki süreci -yine, çok şükür, bu durumlar iyi- yani hendek olaylarını düşündüğünüzde daha bir vahimdi. Panzer olmazsa olmazdı. Ve bu panzer.. Yani siyasi irade, tabii o ayrı bir konu ama keşke terör bitse de biz de panzerleri çeksek. Yani o anlamda... Siyasi irademiz ne der bilmiyorum ama onun haricinde, bizim şu anda güvenlik konseptimizde olmazsa olmazımız diye belirteyim yani.

Hız limiti... Biz daha önce genelgelerle 30-40 -mümkün olduğu kadar- limitte tutmaya... Genelge tabii ki elimde de var, isterseniz verebilirim. Daha önce genelge de rapora konmuş. Bizim, özellikle, eğitim almayanların kullanmamasıyla ilgili ocak ayında genelgemiz var en son, daha önceleri de var. Müfettişlerimiz denetliyor, sıralı amirlerimiz denetliyor ama bazen zaruret durumları... Oradaki müdür arkadaşla da bir şey demiyorum yani biz de o görevleri yaptık, ben de çalıştım. Şimdi onun yerine empati yapıyorum, zaruret bazen bütün kuralların önüne geçebiliyor. Orada güvenlik birinci

derece öncelikliyse, kimi buluyorsa en azından kullanabilecek... Oldu, bizim de oldu yani ben şimdi o arkadaşın yerine koyduğumda kendimi, geçmişi de biraz hatırladığımda, ben de neyse o günkü şartlar içerisinde... Çünkü sonuç facia olabiliyor yani onu yapmazsan.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Sayın Müdürüm, bir çatışma esnasında –Allah korusun- panzer şoförü şehit oldu, yanındaki arkadaş ne yapacak? O şartlarda herkes orada kullanmak zorunda hisseder.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Kullanmak zorunda, kullananlar da zaten işin gerçek tarafı. Bilmek zorundayız yani ben amir olarak Van’da çalıştığımda Çevik Kuvvet Müdürlüğü yaptım üç yıl, bu Dragon’u ben bile kullandım; amirdim, emniyet amiriydim, ben bile kullandım çünkü dediğiniz gibi zor durumda kalsak ne yaparız diye. Bu “Dragon” dediğimiz eski bir sistem.

Sıralı gitmiyorum ama genelde cevap verdiğimi düşünüyorum arada. Panzerlerle ilgili çalışmalarımız var, periyodik kontrollerimiz var. Bunu arz etmişler arkadaşlar, sizlerin elinde de olduğunu düşünüyorum ama elimde de var şu anda. Periyodik olarak kontrol ediyoruz, bakımlarını yaptırıyoruz. Bu aslında personel taşıyıcı bir panzerimiz ama üstün donanımını sonradan yaptırdık çünkü o koşullara uysun diye zırhlı şeyinde.

Bunlardan kısa vadeli kurtulmaya çalışıyoruz. Yani yeniledikçe, savunma sanayimiz geliştikçe bu panzerlerimizden artık... Hatta HEK’e ayırdıklarımız var. Mesela şu ana kadar aldıklarımızın sayısından çoğunu HEK’e ayırdık yani baktık işlerliği kalmayınca bunları HEK’e ayırmak suretiyle kurtuluyoruz. Geliştikçe, sanayi sektörü -alımlarımız devam ediyor- modernleştikçe bunlardan da artık kurtulacağız. Sonuçta “Kurtulacağız.” dediğimiz, işler hâlde olanlar da... Yani bazen teknoloji... Yeni ne kadar yapılırsa bazen eskiye de ihtiyaç duyulabiliyor. Ben şahsen, belki alışkanlık diyeyim, bu tür panzerleri daha şey görüyorum yani yenilere baktığım zaman. Mesela Shortland’lar var elimizde şu anda, yeni panzer türlerimiz var, arkadaşların çoğu da diyorlar ki: “Bu Shortland daha iyi, niye göndermiyorsunuz?” Yani alışmış, daha şey görüyor. Bunlar da çok kötü anlamında veya işlevliği olmasa zaten oraya göreve çıkarmayız. Onları da zaman içerisinde değerlendiriyoruz. Modernleştikçe bunlardan da bir şekilde HEK’e ayırmak suretiyle kurtulacağız.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Özür dilerim, ben de araya giriyorum. Çünkü memur arkadaşın konuşmasındaki ifadesinden kendisini de panzer kazasında araç çalışmazsa panzerden sağ çıkan olmuyor...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Evet, maalesef öyle.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – ...bilgisi, anlatıları çok etkilemiş gözüküyor. Biraz da o. “Benim başıma bir şey gelecek, bir yere vuracağım ve ben öleceğim.” psikolojisiyle hareket etmiş çünkü hep panzerle ilgili anılar, anlatılar, panzer kazasında içeride olanın, panzeri kullananın sağ çıkmadığına dair. Bu da bunu kullananların üzerinde bir travma yapmış. Dolayısıyla temel mesele, sizin de ifade ettiğiniz gibi, bu panzerin teknik eksiklikleri varsa giderilmesi. Bir de sizden ricamız... Biz orada değişik yerlerde görev yapmış olan şube müdürü arkadaşlarla da havalimanında ve muhtelif yerlerde görüştük, kazayla ilgili geldiğimizi duyanlar, panzerle ilgili değişik anlatıları ve anılarını paylaştılar. Teknik anlamda bir sorunu var. Siz de ifade ettiniz yani kurtulmak mı, onarmak mı ya da daha bir farkındalığı olan, şu an fiilî olarak kullanılanlarla ilgili bir eğitim programı, semineri vermek mi, bunun üzerine gitmenizi istiyoruz.

BAŞKAN – Belki bu kask kullanımı da en önemli hususlardan birisi olsa gerek yani orada.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Sayın Başkanım, panzerin içerisinde kaskın tabii ki faydası olur da panzerin içerisinde bazı kilitleme noktaları var. Panzer kilitlendiği zaman -onu abartıyor arkadaşlar ama- tabii ki biraz kurtulması zor, o anlamda biraz şey var. Biraz yeni arkadaşlar bu şeyi seviyorlar. Ama yok, öyle de çok aman aman tehlikeli... Zaten çoğu kullanıyor yani.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – O zaman onlara bu bilgiyi, eğitimi vermek lazım.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Yani eğitimde söylüyoruz zaten. Gönüllülük esasına göre 28.403 kişiye bu eğitimi verdik. Şu anda, o olaylardan sonra da yani Silopi’den sonra da yine eğitim programımızı yaptık, arkadaşlar planladılar, veriyorlar, şu anda yerinde eğitim kısmını tamamlıyorlar. Belki bu arkadaşla özgü, işte onun zaruret hâli –mazeret olmamakla birlikte- çerçevesinde çıkarıldığını düşünüyorum. Bir de sekiz dokuz aylık gibi bir deneyim onlara biraz şevk vermiş yani güç vermiş, güya bu işi yapıyor deneyimi. Ama tabii ki mutlaka eğitim kısmına ağırlık vereceğiz yani Komisyonumuz da zaten işaret etmiş.

Hız limitiyle ilgili, özellikle zaten söylüyoruz: “Şehir içerisinde mümkün olduğu kadar yolu uzatın, gelişi gidilerde şehir içerisinde kalabalıkta geçmeyin.” Çünkü fiili bir durum ama sonuçta hem psikolojik açıdan hem de kazaya meydan vermemek açısından arkadaşlara bu eğitimleri de veriyoruz. Yani “Yolu uzatın, erken çıkın ama görev yerine giderken mümkün olduğu kadarıyla sakın olan yerlerden yani kalabalığın olmadığı yerlerden.” diyoruz. Ama insan sonuçta yani kazalar –şimdi şey için demeyeceğim ama yine- bu kadar trafik kazaları, şeyler falan, ben biraz... Kasıt olmadığı zaten aşîkâr, öyle bir şey olmaz. Ama mümkün olduğu kadar tedbirimizi artıracacağız. Yani bu olan için de anca acılarını paylaştık. Sayın Bakanımız, Genel Müdürümüz aileyle görüştüler. Aile müte deyin yani o anlamda, sıkıntı anlamında bir şeyi yok bildiğim kadarıyla. Valimiz, Emniyet Müdürümüz, hepsi yerinde ziyaret ettiler. Hâlihazırda da yine aileye destek veriyorlar. O anlamda da diyecek bir şeyimiz yok yani sonuçta Allah’tan rahmet diliyoruz. Acılarını saracağız bundan sonra. Sizler de yerinde gitmişsiniz zaten, gördünüz, bizden daha bilgilisiniz bu konuda.

Başka sorunuz varsa... Özellikle panzerle ilgili teknik konularda Özel Harekât Şube Müdürümüz bu konuda yıllarca çalışmış bir arkadaşımız. Panzerlerle ilgili eğitim konusunda sorunuz varsa ona sorabilirsiniz. Yine benim unuttuğum, atladığım genel anlamda bir şey varsa sorularınıza açığız.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Evet, herhâlde sorular olacaktır.

İlk önce Orhan Bey’e sözü veriyorum.

Buyurun.

ORHAN ATALAY (Ardahan) – Ben de teşekkür ediyorum Başkanım.

Tabii, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun mahaldeki araştırmasının başlı başına çok önemli olduğunu bir kez daha müşahade ettik o ziyaretimizle. Uzatmayacağım.

Benim şahsi, vicdani kanaatim, evet, burada, Dicle’nin kenarında 2 yavru öldürülmüş, kaza sonucu ölmüş, kasıt yoktur fakat ciddi bir ihmal vardır. Yani mesela 24 bin polise bu eğitim verildi deniliyor. Bu araçlar 1994 model ağır araçlar, arazi son derece riskli. Yani en ufak bir arızada direksiyonu kilitlendiğinde, stop ettiğinde bu aracı durdurma imkânınız yok. Allah korusun, kitlesel bir eylemde bu aracın bir kitleye daldığını düşünün. Sonra oluşacak manzaranın altından kalkmak ne kadar mümkün; izah etmek, ikna etmek ne kadar mümkün? 24 bin polisimiz varsa, bu eğitimi almışsa...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – 28 bin efendim.

ORHAN ATALAY (Ardahan) – 28 bin olsun.

Nasıl oluyor, Silopi’de ve orada aldığımız, Emniyetten aldığımız bilgilere göre –aşağı yukarı her yerde aynı- bu aracı kullanmak için eğitim almış insanların sayısı oradaki mevcut araç sayısının yarısına tekabül ediyor? Yani Silopi’de 4 tane panzer var, bunun asgari düzeyde dahi olsa eğitimini almış 2 kişi var. Hâlbuki bu araçların hem eski oluşları hem son derece ağır oluşları -15-16 tonluk araçlar- nedeniyle teknik bilgi dâhil olmak üzere en azından araç sayısının iki katı kadar iyi nitelikli, eğitilmiş polisimizin olması gerekmez mi? Yani istop ettiğinde ne yapılmaz? Mesela araç eve girmiş, şoför ayrılmış araçtan, bilahare gelen polis girmiş, aracı çalıştırmış. Oysa ilk kullanan şoför “Araç istop etti, çalıştıramadım. Bir denedim, sadece lambalar yandı ve o şekilde iki üç saniye içerisinde de eve daldım.” diyor. Belli ki burada bir teknik sorun var ama bu teknik sorunu kavrayacak, anında müdahale edecek eğitilmiş şoför, sürücü olmadığı için bu kaza meydana gelmiş. Elbette ki kazada kimse kasıt aramıyor, o yavrulara zaten kimsenin, hele hele devlet görevi yapan, emniyet görevi yapan kimsenin bir kastı olamaz, düşünülemez ama biraz önce Sayın Vekil de söyledi, bir kaza daha olmuş. Yarın acaba kaç tane kaza daha olacak ki kaç tane Muhammed ve Furkan ölecek ki biz bu eğitimi, polislerin eğitimini, panzerlerin periyodik bakım, onarımlarını ciddiye alacağız? Mesela bizim orada Emniyet Müdürüne sorduğumuz bir soru vardı: Bu araç en son hangi periyodik muayeneden geçmiş? “Bilmiyoruz.” diyor. Şimdi, ben 2 tonluk araç kullanıyorum, muayene günü bir gün geçtiği zaman polis haklı olarak durduruyor, kullanmama müsaade etmiyor ama 16 tonluk araç kullanıyoruz, en son periyodik bakımı ne zaman yapılmış bunun bilgisi yok. Dolayısıyla bölge, hele hele Muhammed ve Furkan’ın mahallesi son derece dik, mahalle araları dar, kalabalık, o daracık sokaklarda çok sayıda çocuk var. Emniyet Müdürümüz, Müdür Yardımcımız, Genel Müdürümüz bize dedi ki daha önce panzer o sokaklardan girmiş. Hayır, panzer o sokaklarda hiç gitmemiş çünkü panzerin sığacağı kadar bir genişlik yok sokakta. Bütünyle kaza eseri olarak dalmış oraya, durduramamış artık polis.

Burada Muhammed ve Furkan kadar polisimiz de mağdur edilmiş. Yani kimse olmadığı için bu çocuk da bir önceki şoförden öylesine öğrenmiş. Hâlbuki bu tip araçları kullanmak bir taksi kullanmak gibi değil. Yani taksi kullanmayı anamızdan babamızdan biz de öğrendik ama neticede bir sınava girdik, bir ehliyet sınavına girdik, şöyle veya böyle bir ehliyet aldık. Dolayısıyla ben burada ciddi manada idari bir kusurun olduğunu görüyorum.

Bu vesileyle bir soru sormak istiyorum. Mesela, şu anda Türkiye’de kaç panzerimiz var? Ve bu panzeri... Mesela diyelim ki Silopi’de 4 panzerimiz var, 2 yetkili kullanıcısı var ama 28 bin polisimiz var. Türkiye’de toplam kaç tane panzer var ve teknik bilgi dahil olmak üzere, teknik bilgi donanımına sahip olmak üzere gerçek anlamda panzerlerimizin tekniğini kavramış kaç tane sürücümüz var, bunu kullanabilecek polisimiz var? Bu önemli bir şey.

Ha, Ankara’da 50 tane olur da bir panzer olur, Silopi’de de 4 tane panzer olur, 2 tane sürücü var. Bununla ilgili bir çalışma yapılmış mıdır? Bunun dokümanları, resmî belgeleri var mıdır?

İkinci sorum, gerçekten panzerlerin periyodik bakım onarımları ne kadar süreyle yapılıyor ve nerede yapılıyor?

Biz gittiğimizde olayın üzerinden neredeyse bir ay geçmişti. Panzer askerî bir mahalle çekilmiş, hâlâ daha panzerle ilgili teknik inceleme raporu düzenleyecek adamlar bekleniyordu, henüz daha gelmemişlerdi. Dolayısıyla, bunların teknik muayenelerinin yapıldığı istasyonların... “Onu da askerler yapıyor, askeriye’nin göndereceği bir teknik eleman bekliyoruz.” dediler. Belli ki bu noktada bir sorun var Sayın Genel Müdür Yardımcım, bu sorunu ivedilikle masaya yatırmak zorundayız çünkü ivedilikle masaya yatırıp gerekli önlemleri almazsak, işte, yarın bir kadın, öbür gün bir kitle -Allah korusun- bundan sonra da benzer kazaların vuku bulması kaçınılmaz olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Buyurun, siz bir şey mi ekleyeceksiniz?

FATMA BENLİ (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – O zaman diğer soruları da alalım, bir bütün olarak...

FATMA BENLİ (İstanbul) – Şimdi, dün de Kirpi tipi bir araç kaza yaptı, orada da polislerimiz yaralandı, daha önce de panzerin karıştığı kazalarda içindeki polis memurlarını kaybettik. Bu noktada panzerlerle ilgili, en azından, biz, Emniyet Müdürlüğümüzden özel bir çalışma bekliyoruz.

Şimdi, kabul ediyorum, 28 binin üstünde polis memuruna bir eğitim verildi ama şurası çok kesin bir gerçek ki 15 Temmuz gibi çok ağır bir darbe girişimi yaşadık, akabinde de pek çok polis memuru görevden alındı terörle iltisaklı olduğu için. Dolayısıyla, belki panzer eğitimi verdiğiniz insanlar bu kişilere tekabül ediyor, şu an yeni kişiler aldık.

Bu noktada, aslında Emniyet Müdürlüğünden beklentimiz, bir Türkiye haritası çıkartıp hangi ilçede kaç panzer var ve hem panzerde kule görevi yapan memura hem de panzer şoförüne bu eğitimin verilmesi.

Şimdi, aslında, bu panzerin otomatik vites ve normal düz giderken hiçbir sıkıntısı yok çünkü bütün herkesin -ben başka çok fazla polis memuruyla da görüştüm- söylediği şey bu yani çok rahat kullanabilirsiniz.

O yüzden, şu ana kadar bu polis memuru sekiz ay boyunca hiç kaza yapmamış ama eğimli bir arazi söz konusu olduğunda, işte, araç istop ettiğinde yeniden çalıştıramaması problem. O yüzden, bu sertifikalı eğitimin verilmesi bizim için önem arz ediyor.

Doğru, ev oldukça eğimli bir sokağın başında. Daha önce de bir kaza olmuş, daha önce de bir Doblo araç çarpmış ama panzerin görev yaptığı diğer yerler de böyle. Yani diğer yerler de maalesef, eğimli yollar, dar sokaklar.

Bu panzerler üzerinde, hem içinde, panzerde görev yapan polis memurlarını korumak adına da özel bir çalışma yapılmasını gerektiriyor.

Ben dosyalara baktım, aslında kazaya karışan panzerin yakın bir zamanda periyodik denetimi yapılmış.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Var efendim, bizde de var o.

FATMA BENLİ (İstanbul) – O yüzden ben konuşmamda bunu ifade etmiştim. Demek ki rutin denetimler dışında panzerin ağır zırhlı olması, üzerinde uçaksavar olması... Sonuçta bölgenin şartları da bunu gerektiriyor. Bizim o panzerde görev yapan polisin de hayatını korumamız lazım, bir roket atılmasına karşı da güvenliğini sağlamamız lazım, o zaman bu panzerlerin ekstra bakımıyla alakalı ayrı bir çalışma yapmak gerekiyor. Eğer bu gerçekleşirse, Orhan Vekilimin bahsettiği olası kazaları da engellemiş oluruz, ayrıca panzerde kaybedeceğimiz kendi polisimizin, askerimizin de hayatını güvence altına almış oluruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

SAİT YÜCE (Isparta) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, buyurun.

SAİT YÜCE (Isparta) – Birkaç defa, panzerin kazaya karışması hâlinde içindeki görevlilerin canlı çıkmadığı ifade edildi. Oradaki teknik ayrıntıyı anlayamadım, neden canlı çıkamıyor?

FATMA BENLİ (İstanbul) – Zırlı olduğu için kafasını zırha çarpıyor, o yüzden vefat ediyorlar.

SAİT YÜCE (Isparta) – Yani hep benzer şeyler mi?

BAŞKAN – Eklenecek var mı başka?

Buyurun.

HULUSİ ŞENTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkanım, öncelikle, tabii, bu kaza veya benzeri kazalar dün de oldu, bugün de olabilir, yarın da olabilir sonuçta. Ben şöyle bir istatistik çıktığında -mazeret olsun diye söylemiyorum- bugün otomobil başına kaza ya da kilometre başına kazayı bu araçlarla da kıyasladığınızda çok farklı çıkacağını zannetmiyorum. Dolayısıyla, bazen kibriti gözümüzün çok önüne yaklaştırmamızın zararını görebiliriz.

Ben şunu ifade etmek istiyorum teknik olacağı için, ama TSE Başkanlığı yaptığım için iyi bildiğim bir konu. Araçların periyodik muayenesi zaten her araç için sabit değildir, aracın özelliğine göre periyodik muayene takvimi belli olur. Dolayısıyla, bu araçların da teknik özellikleri göz önüne alınarak onların periyodik muayene takvimleri belirlenmiştir, periyodik muayeneleri yapıldıktan sonra ekstra bir muayene yapmayı talep etmek çok mantıklı bir şey olmaz çünkü dediğim gibi, kimi araçlar için iki yılda birdir, kimisi için ayda birdir aracın özelliğine göre, bu aracın özelliğine göre de periyodik muayene takvimi zaten o dikkate alınarak belirlenmiştir. Bunu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Müdürüme bir şey soracağım sadece, bu emniyet envanterinde kaç tane panzer var, bir bilgi var mı sizde?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Var.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Ne kadar?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Şu anda ona tam yetkili değiliz yani açıklamasak iyi olur. Zaten elimizde getirmedik ama tam da yetkili değiliz o konuda, açıklamasak...

BAŞKAN – Evet, buyurun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Direkt bu olayla ilgili değil de bu Lice meselesiyle ilgili, önceki günkü kazayla ilgili, acaba bir müfettiş görevlendirmesi, bir soruşturma var mı? Onunla ilgili bir bilgi verebilir misiniz?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Var efendim. Belki genel toparlayacağız ama Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Var mı başka sorusu olan?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Ben bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Leyla Hanım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Teşekkür ediyoruz sunumunuz için.

Panzer içerisinde eğitimli bir polis memuru olsaydı bu kazayı önleme şansı var mıydı teknik olarak? O sokağa istemeden girmiş, ya bilinçli bir şey yok veya işte, bir devriye görevi değil aslında, girmek istemediği hâlde kaza sonucu giriyor. İçerideki eğitimli bir personel olsaydı, durdurabileceği bir şey var mıydı?

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Şartlar değişmezdi kanaati var.

BAŞKAN – Evet, başka var mı? Sonra olmasın diye söylüyorum.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Ben toptan cevap verebilirim.

BAŞKAN – Bir soru daha ilave edilecek herhâlde.

Buyurun Nurettin Bey.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Soru şeklinde değil de bu toplantımızın amacı, sonucu, bundan ne elde etmeye çalıştığımız konusunda. Bir kaza oldu, kayıplarımız oldu, acımız oldu, tartışmamız oldu. Oradaki kayıpları geri getirme imkânımız yok. Önemli olan, medya önünde herhangi bir popülist açıklamadan çok, bu şeylerin bir daha tekerrür etmemesi için sisteme neler kazandırabiliriz, nasıl bir bilgiyle tedbirle kalkabiliriz bu masadan, amacımız biraz da o. Ona yönelik bir şeyler yapabilirsek... Yoksa, burada tartışırız, şu hatalıydı, bu hatalıydı, filan, doğrudur ama asıl amacımız o. Dolayısıyla, yapılan eleştirileri de, tespitleri de bu anlamda dikkate alırsak... Sizin de kendi üst mercilerine götüreceğiniz raporda, geleceğe dönük bir şeylerin olması gerekir. Bu bizim sorularımızla olur, raporla olur, hatta bizim doğrudan ifade etmediğimiz bazı konuları, siz teknik detaya, bilgiye sahip olduğunuz için bunu daha iyi analiz etme imkanına sahipsiniz. Niyetim, bu perspektifle bu toplantıya, bu oturuma yaklaşılması ve sonuçların buna göre değerlendirilmesi. Onu ifade etme gereği duydum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Emniyet Genel Müdür Yardımcımıza sözü bırakıyorum.

Buyurun.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; ben bir iki konuya cevap vereceğim, teknik konularda arkadaşımız daha yetkin, o devralacak.

Özellikle -belki belirttim- disiplin soruşturmamız, idari soruşturmamız yapıldı, hemen müfettişlerimiz gittiler, raporlarını tamamladılar, şu anda teknik ve iddianameyle ilgili, adli süreçle ilgili bilgileri şey yapıyorlar, raporu teslim edecekler, gerekli disiplin cezası, idari süreç işliyor.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bu Lice’de oldu ya iki gün önce, onunla ilgili söyledim.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Yok, şu anda o konuyla ilgili hazırlıklı gelmedik ama şüphesiz, periyodik olarak, rutindir bizim işlemlerimiz, bu tür kazalarda müfettiş görevlendiriyoruz. Bazen mülkiye müfettişi, polis müfettişi birlikte gidiyorlar, teknik konu olduğu zaman da sadece polis müfettişi gidiyor. İki müfettiş arkadaşımız bu konuyla ilgili görevlendirildi ve görevlerini tamamladılar.

Onun dışında, genel anlamda, biraz tekrar olacak ama periyodik bakımlarımız yapılıyor, elimizde de bilgiler var, Sayın Başkan Vekilimiz de herhâlde bilgi sahibi. Tabii ki rutin denetim yapılsa da panzerle ilgili, daha sonraki bilirkişi incelemesinde de panzerde arıza yok, yani panzerden kaynaklı arıza yok.

Ondan sayın vekilimin sorusuna geçmek istiyorum. Ben de geçmişte Çevik Kuvvet müdürlüğü yaptım. Özellikle Çevik Kuvvette kullanılan bir panzerdi bu, “Dragoon” dediğimiz, bizim zamanımızda yeniydi, şimdi eski hâle geldi. Bu panzer de bu arkadaşın anlık kararıyla ilgili bir şey yani psikolojik olarak panik konusuyla. Benim de kişisel kanaatım yani eğitimsizliği savunma gibi algılanmasın, sekiz dokuz aydır bunu kullanmış arkadaş, eğitilmiş de olsaydı oradaki psikolojik karar yeteneğine bağlı bir hareketti. Yani o anda ne yapabiliirdi? Sizler de sürücüsünüz, bazen öyle durumlar var ki hiçbir şey yapamayacağınız durumlar da oluyor, o an kararsızlık yaşanıyor, şöyle mi yapsam, böyle mi

yapsam, anlık şeyler. Yani ben de değişecek çok fazla bir şey olduğunu düşünmüyorum ama tabii ki bu eğitimin olmaması anlamına gelmiyor, şüphesiz ki eğitim olacaktı. En azından şunu konuşmazdık, eğitilmiş olsaydı biz burada mahcubiyet taşımazdık, en azından “Eğitimlerini verdik.” derdik, kaza için şu konuştuklarımızın yüzde 50’si gitmişti yani. Ama her şeyde bir hayır vardır, biz kendi adımıza nasibimizi aldık, ilk günden beri, kaza gününden beri, hem lokal bazda, hangi ilde böyle bir sorun yaşıyoruz... Dedik ya “Güneydoğu konusunda hassasiyetimiz var.” Hem müfettişler anlamında hem de eğitim kadrosu, özellikle özel harekâtımız hemen arkadaşların çoğunluğunu eğitime alıyor. Bunda da aynı şekilde, Şırnak bazında hemen eğitime başladık. Şu anda arkadaşların bir kısmı yine diğer illerde, yerel yani “Yerinde eğitim.” dediğimiz kısma devam ediyorlar. Yani eğitim programımız var, periyodik program, onun dışında bu tür olaylar sonrasında da hemen lokal eğitim programını uyguluyoruz.

Bazı vekillerimiz söyledi, tabii, ben onu söylemek istemiyorum, bir değişim süreci yaşıyoruz teşkilatta, o değişim sürecine ayak uydurmaya çalışıyoruz. Yani sonuçta yeni katılan arkadaşlarımız da becerikli ama tecrübe anlamında biraz daha zaman gerekiyor, eğitim gerekiyor, onu da elimizden geldiği ölçüde yapmaya çalışıyoruz.

Yine, sayın vekilimin dediği gibi, şimdi, yine “Yanlış mazeret.” diyeceksiniz ama o anlamda lütfen şey yapmayın. Yani şimdi, “Lice’de şu vardı.”, “Panzer burada vardı.” falan filan... Keşke Türkiye’de olmasa kaza oranı ama mercek altına alırsak panzerleri... Yani bizde bu var, bir konuyu mercek altına alıyoruz. “Şurada da şu vardı.”, “Burada da bu vardı.” deyince, çoğaltabiliriz yani o zaman görev yapamaz duruma düşeceğiz sonuçta ama şundan emin olabilirsiniz: Güvenlik güçleri olarak, hem eğitim konusunda arkadaşları... Her olaydan sonra da biz vatandaştan daha çok üzülüyoruz, “Niye oldu?” diye sorguluyoruz, hem arkadaşları şeye sokuyoruz “Niye yaptınız?” falan, o güvenlik şeyinde onları da strese sokuyoruz, gerekli tedbirlerimizi artırıyoruz ama olunca da oluyor yani şimdi diyeceksiniz ki “Mazeret mi?” ama yaptığımıza emin olabilirsiniz. Yani belki inandırıcılığı anlamında artık sayın vekillerimize bırakıyorum o konuyu ama elimizden geldiği ölçüde bu tür olayları... Çünkü biz yaşıyoruz. Basına yansıdığı zaman biz diyoruz ki: “Niye oldu?” O sorgulamayı zaten biz fazlasıyla yaşıyoruz.

Arkadaşımız...

BAŞKAN – Bir dakika...

Buyurun.

NURETTİN YAŞAR (Malatya) – Şimdi, bakın, biz devletiz. Devlet “Her şeyde bir hayır vardır.” demez, devlet önlemini alır. Devlet “Eğitilmiş de olsaydı bu kaza kaçınılmazdı.” demez.

Siz emniyetçisiniz. Birisi bir kaza yapar, ehliyetli olur, onun hukuki sorumluluğu ayrıdır, ayrı davadan, ayrı kanundan yargılanır; birisi ehliyetsiz kullanır, benzer bir kaza yapar, onun dosyası ayrı açılır. O yüzden, biz, son derece şeffaf, nesnel...

Bakın, “Araçta bir arıza yok.” dediniz. Oysa, orada, Emniyet Müdürüne ben bu soruyu sorduğumda “Aracın en son periyodik bakımı ne zaman yapıldı?” diye sorduğumda “Bilmiyorum.” dedi.

Peki, sizin bilginizi esas alalım, araçta hiçbir arıza yoktu, o zaman niye istop etti bu araç? Niye istop etti? O zaman diyeceksiniz ki: “Eğitimsizdi.” Mantıksal olarak bakıldığında demek ki eğitilmiş olsaydı bu kaza olmayacaktı. Mademki araçta bir arıza yok, o zaman kaza niye oldu? O yüzden, bakın, ben ilahiyatçıyım. “Her şeyde bir hayır vardır.” Adamın 2 çocuğu ölmüş, bundaki hayrı Hızır olsa söyler de benim, senin, devletin söyleme hakkı yok. Devlet bu konuda nesnel, şeffaf, yükümlüğünü,

sorumluluğunu zamanında yerine getirir. Bütün bu tedbirlerden sonra olursa “Eyvallah, bu da kader.” deriz. Ama bütün ihmallerimizi, kusurlarımızı getirir de faturasını Allah’a kesersek bu Allah’a en büyük iftira olur.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Sayın Vekilim, belki duygusal bir konuşma... Ben sizin samimiyetinize sığınarak o lafı kullandım. Neden dedim? Şüphesiz ki o olayla ilgili değil, alacağımız ders anlamında söyledim, gelecekle ilgili söyledim. Yani o sizin takdiriniz. Tabii, ben şey anlamında yanlış anlaşılmasın, samimiyetimle özellikle dedim. Mazeret olarak kabul etmeyin, buradaki samimiyetinize sığınarak söyledim. Yoksa “Kurumsal anlamda adli idari soruşturma devam ediyor, biz gerekli eğitimlerimizi yaptık.” deriz, başka da bir şeye cevap vermeye şeyimiz olmaz. Ama burada madem samimi bir ortam var, yapıcı olacağız, hepimiz elimizden geldiği ölçüde olmasını istiyoruz, kalben istiyoruz, onu dedim. Samimi duygularım çerçevesinde söyledim. Tabii ki eğitimi, eğitimsizliği vurguladım, belki o şeyi kaçırıyorsunuz. “Eğitimli olsaydı şoförümüz bu konunun yüzde 50’sini konuşmayacaktık.” dedim yani yaptığımızı söyledim. Siz yaptığımız kısımlarda değil de daha çok eksik kısmı... O da sizin takdiriniz tabii. Ben yani geri alıyorum eğer yanlış anlaşıldıysa huzurdan o sözlerimi geri alıyorum. Ben Anadolu insanıyım yani bazen tabii, teknik anlamda konuşamıyorum, bazen spontane çıkabiliyor. Onun için kusura bakmayın, geri alıyorum sözlerimi.

BAŞKAN – Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben de birkaç şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Detaylara girecek miydiniz? Öyle bir bekleyelim mi, nasıl yapalım?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Yok, ben sadece kısa birkaç şey söyleyeceğim.

Şimdi, bizim Komisyon... Sanki burada böyle bir hava oluştu. Biz burada kimseyi savunmak ya da işte suçlamak ya da aklamak, böyle bir durumumuz yok bizim. Bizim temel amacımız, mesele ne, sıkıntı, sorun ne, onu çözmek. Komisyon olarak gittiğimiz zaman hepimizin bakış açısı buydu. Tamam, farklı olabilir bazı noktalarda bakış açımız ama en temelinde burada 2 çocuk ölmüş, dün de 1 kadın ölmüş. Yani işte buna mercek tutmak meselesi değil ve bunu normal, standart insanların yaptığı kazalarla da aynı tutmamak gerekiyor.

Bir defa kamunun önlem alırken diğer insanlara göre daha fazla sorumluluğu var. Şimdi, kamu olarak orada iş yapıyor ama yaptığı iş insanların güvenliğini sağlamak. İnsanların güvenliğini sağlayan insanların -bu personellerin- insanların güvenliğine zarar veren, yaşam hakkını engelleyen bir boyutta birtakım sonuçlara götüren birtakım uygulamaları varsa bunların temel nedenlerini araştıralım. Bizim bugün burada derdimiz üzüm yemek, hani hiçbirimizin böyle bağcıyı dövmek gibi bir niyeti yok. Bunların şeylerini tespit etmek lazım, bizim birazcık sizden beklentimiz de buydu. Hani siz samimi bir ortam, duygularımız dediniz ama biz burada... Sizin bu olaya mutlaka kişisel olarak bir bakış açınız vardır ama yani ben onu şey yapamam. Ama bizim Komisyon olarak bence sizin kişisel bakış açınızdan çok, burada olduğunuz konum itibarıyla bu olayı nasıl çözeceğimize dair sizin de biraz fikir sunmanız ve nasıl çözüm üretileceği konusunda bence birazcık daha hepimizin yoğunlaşması bu açıdan... Yani bugünkü bizim temel meselemiz bu. İş yapamaz hâle gelme meselesi değil ve burada da çok net olmamız gerekiyor. Yani eğer cezaysa bazı durumlarda cezalar caydırıcı olabiliyor. Cezanın var olma nedeni budur zaten, toplumda caydırıcı olma meselesi, demek ki... Kaç tane vaka saydım ben, belki onun için söyledim. Bunlarla ilgili ne yapılmış, nasıl işlemler yapılmış? Gerçekten bir caydırıcılığı olmuş mu, toplumda bir güven yaratmış mı? Bakın, onun için dedim. Yani eğer içkili olduğunu düşünüyorsa bu toplum, burada biraz kendi cephemizden düşünmemiz gerekiyor. Niye böyle düşünüyor? Demek ki

burada başka bir şey var yani. Çok hızlı mı kullanıyor? Çünkü içkili olan çok hızlı kullanır ya da çok dengesiz kullanır gibi sonuçta bir görünüş var, buna bakmamız lazım. Bence temel çözümü buradan yakalayıp burada tutmak gerekiyor diye düşünüyorum.

Ben en azından birkaç cümleyle kendi düşüncelerimi bu açıdan ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Soruların cevaplanması safhasındaydık, tamamlayalım lütfen.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ADEM ÇAKICI – Sayın Başkanım, ben ek olarak yani şey olmak istemiyorum ama çözüm sürecini anlattım. Yani tekrar tekrar belki elimizden gelen eğitim sürecini yaptığımızı -geçmişteki belgeleriyle sunarız programı, yaptığımız eğitimi- 28 bin kişiye eğitim verdiğimizizi... Hani biraz tekrar olması anlamında söylüyorum, şu anda da eğitim yaptığımızızı...

Panzerlerle ilgili de tekrar gözden geçirildiğini, bakımlarının yapıldığını, bu panzerlerle ilgili de elimizde belgelerde yine aynı şekilde bakımlarının yapıldığını yani bu süreci... Hız limitleriyle ilgili yine bu olaydan sonra, değişik olaylardan sonra yazdığımız genelgeler var, yerinde denetimlerimiz var. Yani bunları anlattım ama herhâlde alt alta koymayınca belki... Yazılı da isterseniz bu anlattıklarımızı belgeleyerek de verebiliriz.

Bunun dışında söylediğim yine yanlış anlaşılmasın, samimiyete binaen söylemiştim, belki kişisel görüşüm diyeyim yani sayın vekilimiz de haklı, devletin şeyi... Ama anlattıklarımın ekstrası olarak belki samimiyete binaen bir çözüm üretme bağlamında biraz da bu konunun şeyine göre spontane çıkan konular. Onu da ayrıyeten belirteyim, şey olarak kişisel görüşüm yani bir iki söz var herhâlde, o sözleri ben kabul ediyorum kişisel görüşüm olduğunu.

Arkadaşımız da panzerlerin detayıyla ilgili soruları cevaplandırarak.

ÖZEL HAREKÂT DAİRESİ BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ RECEP KORHAN GÜREL - Öncelikle hepimizin başı sağ olsun, hem bu konuyla ilgili hem de şehitlerimizle ilgili başımız sağ olsun.

Şimdi, ben panzerlerle ilgili hem bizim zırhlı araçlarımızla ilgili... Bunların esas kullanım amacı tamamen terörle alakalı. Evet, vatandaşını güvenliğini sağlamak ama aslında bir de personelin güvenliğini sağlamak. Sonuçta batıda bekçiyle yapılabilecek bir iş, işte güneydoğuda veyahut da işte belli yerlerde zırhlı araçların içerisindeki özel harekât olsun veyahut da kadroda genel hizmetteki arkadaşlarla yapılmak zorunda kalınıyor. Bu, bölgeden bölgeye değişiklik gösterebilir.

Ben soruları şöyle bir not aldım, teker teker geçmek istiyorum. Şimdi, bu işin en başı tabii ki polis alımlarıyla beraber başlıyor. Bunu biliyorsunuz, polis alımları hızlı bir şekilde yapılıyor ve bunların içerisinde, evet, şoför alınacaksa gönüllü olacak; kullanacağı aracın cinsine, mahiyetine göre, bu araçlar için özellikle E sınıfı ehliyeti olacak. Eğer E sınıfı ehliyeti varsa, gönüllüyse bir araç için eğitim vermiyoruz, “zırhlı araçlar eğitimi” adı altında Özel Harekât Daire Başkanlığı hem genel hizmetteki arkadaşlara hizmet içi eğitim veriyor hem de onların kendi iç eğitimlerini çevirmesini sağlamak için eğitici yetiştiriyoruz. Biz bu eğitimleri ilk olarak araçlarla ilgili firmalardan alıyoruz. Bunu alıp kendi iç eğitimlerimizi çevirebilecek hâle geldikten sonra kadroya da bu eğitimleri verip onların eğiticilerini yetiştiriyoruz, kendi eğitimlerini de kendi verebilecek düzeye geliyorlar; bu birincisi.

Yeni bir araç alındığında ne yapılıyor? Yani 1990’larda panzerler alınmış, panzerlerle bu eğitimler başlamış. Daha sonra işte bu Kobralar, Ejderler, Kirpiller, Urallar... Hem araç çeşidi arttı hem de aracın üzerindeki işte silah yani bu kule sistemleri dediğimiz eğitimler çeşitlendi. Bunları ikişer haftalık eğitimler hâlinde, daha önceden zırhlı araç kullanıcısı olan yani daha önceden bu sertifikayı alan...

Tekrar söylüyorum: Bu sertifikası varsa kesinlikle ehliyeti vardır, ehliyeti olmayanlar zaten kullanamaz. “Tekâmül eğitimleri” adı altında daha önceden A zırhlı aracın eğitimini almışsa envantere giren yeni araçla ilgili tekâmül eğitimi veriyoruz, aracın özelliğine göre süresi değişiyor. Hem sürücü eğitimi eğer gerekiyorsa bir de kuleci eğitimi veriyoruz, bunların hepsi ayrıdır. Şimdi ben sürücülerle ilgili eğitimlere devam edeceğim. Dediğim gibi, şu an bu eğitimler verildi ama acaba işte verilen personel doğru yerlerde mi? İşte açığa almalar oldu, tayin süreci. Belki böyle bir sürece mi denk geldik? Ama görevin de orada yirmi dört saat devam etmesi gerekiyor. O yüzden, Türkiye genelinde zırhlı araç sürücüsü ve kulecisi hem eğiticisi hem de sürücüsü yeterli miktarda var, zırhlı araçlarımızın sayısına orantılı biz bu eğitimleri verdik ama şu geçtiğimiz süreçte acaba tayinler henüz olmadığı için, açığa almalar olduğu için, belki bu eğitilmiş arkadaşlarımız geri planda, böyle hassas araçlar kullanırlmıyor da olabilir. Yani bu, tamamen benim şahsi kanaatim. Eminim bir sonraki tayin döneminde, ihtiyaç olan yerlere gerekli planlamalar yapıp, kullanıcı arkadaşlar, tecrübeli arkadaşlar oraya gönderilir, eğer yoksa da yerinde eğitimleri yapıyoruz yani bundan emin olabilirsiniz.

Şimdi, panzer sayıları çok soruldu. Hani sayılara girmeye çok gerek yok, yeterli miktarda var. Bu panzerlerin hepsi tane tane periyodik bakımdan geçiyor. Bu da gene bizim genel müdürlüğümüz bünyesinde, İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığımız bunun takibini yapıyor. Bu konuyla ilgili bana sorulduğunda onları arayarak ya dedim hani böyle böyle, “Bu araçla ilgili daha önce hiç kronik bir arıza var mıydı? Bu araçla ilgili işte kronik arızadan dolayı yapılmış bir tamirat var mıydı? En son bakım ne zaman yapılmıştı?” Bunu il emniyet müdürlüğü çok bilmez, bunu bizim genel müdürlüğümüzün ilgili daire başkanlığı bilir. Oradan her aracı plakasıyla sorgulatıp gereken cevabı alabilirsiniz.

Şimdi “Eğitilmiş personel aracın içinde olsaydı durabilir miydi?” Bakın, bu konular... Hani, bir trafik kazası hiç yaptınız mı, bilmiyorum ama ben trafik kazası da yaptım. Yani bu panzerin içerisinde, işte şoför mahallinde hiç oturdunuz mu, onu da bilmiyorum, arkadan müdahale etmek şansı çok yok. Yani şoförün -hele ki eğer bir de kendi donanımı tamsa- hareket kabiliyeti bile çok yoktur yani bu zırhlı aracın içerisinde. Hani birilerinin ona “Şunu şöyle yap, bunu böyle yap.” deme şansı... Siz trafik kazası eğer yaşadıysanız MOBESE görüntüleri var, bunlar çok anlık şeyler. Şimdi, arkadaşın ruh hâlini anlıyorum çünkü bu konuyla ilgili işte bizim tecrübeli arkadaşlarla da oturduk, istişare yaptık. Biz ders almaya çalışıyoruz, hakikaten empati yapıyoruz. Yani ben kendimi şimdi o ailenin yerine koydum, benim de 2 kızım var. Böyle bir şey benim başıma gelse yani hakikaten çok zor bir durum. İşte biz tabii ki gelmesin diye, bu olaylar olmadan önce de bu ihtimalleri konuşup önlemlerimizi almaya çalıştık. Kazadır, oluyor, işte olduktan sonra da bunu masaya yatırıyoruz. İşte aracın teknik özelliklerini bakıyoruz, şoförümüze bakıyoruz, polisimizin durumuna bakıyoruz ama ben bir de şuna da bakıyorum: Niye o yollar kötü? Niye vatandaş da panzeri gördüğü zaman... Sadece bu konuyla ilgili söylemiyorum, hani toplumsal bir olayda frene bassa ezer miydi? Ezer, vatandaşa da bunu anlatmak lazım yani önüne geçmeler, işte panzeri durdurmak için hamle yapmalar... Yani bunların da anlatılması lazım. Tabii ki bu olayların önüne geçmek isteriz ama panzerin duruş mesafesini şoförün bilmesi yetmiyor, karşı tarafın da bunu bilmesi lazım ki lütfen geçmesin, belediyenin bunu bilmesi lazım ki...

Bakın, terör eskiden dağlardaydı, böyle kazalarla çok karşılaşmıyorduk; biz gene bu kazaları yapıyorduk ama can kaybı olmuyordu, bizim arkadaşlarımız yaralanıyordu. Yani işte panzerimiz devriliyordu, işte yokuşta giderken istop ediyordu. Ben de sordum bunu: “Bu araç niye istop eder?” Sonuçta otomatik bir araç. Yokuş yukarı çıkarken veyahut da yokuş aşağı giderken eğer frene ani basılırsa, kızaklamaya geçerse o modellerin istop edebildiğini söylüyorlar ama bunu ne zaman söylüyorlar? Bunu fabrika söylemiyor, bizim arkadaşlar tecrübe ettikten sonra geri dönüşlerle bunu öğreniyoruz. Terör şehre inince de mecbur bizim arkadaşlarımız da zırhlı araçlarla şehre indi. Şu an kazalar keşke olmasa ama hani sebeplerden bir tanesi de budur.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Terör olmasa keşke.

ÖZEL HAREKÂT DAİRESİ BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ RECEP KORHAN GÜREL - Keşke terör olmasa da bende çiftçilik yapsam yani anlatabiliyor muyum. Sadece polis, şoför konusu değil demek istediğim. Bunları çözmek istiyorsak...

Şimdi, hızlı kullanımlarla alakalı, evet, genelgeler sürekli yayınlanıyor, biz arkadaşlarımıza sürekli telinde bulunuyoruz. Aracın şoförü vardır ve aracın komutanı vardır normalde. O da gereken uyarıları yapar ama böyle riskli bölgelerden geçerseniz, eğer bir tehlike sezerseniz hani gaza basmak da gerekebilir. Böyle bir durum var mıydı? Konuya çok vâkıf değilim, olabilir. Yani hız konusuyla alakalı, niye şehrin içerisinde hızlı gidiliyor?

Aracın içinde yaralanmalarla ilgili sordunuz. Eski model araçlarda aracın içindeki iç donanım tam yeterli olmadığı için özellikle emniyet kemerleri... Veyahut da şöyle diyeyim: Aracın takla attığını düşünün, içerideki silahların veyahut da mühimmatların, mühimmat sandıklarının çarpmasından dolayı bile personelimiz yaralanıyor yani emniyet kemerinizi taksanız dahi içerdeki o mühimmatlar sabitlenmezse gene bu kaza olabilir, hani içerdekiyle böyle bir çekincesi vardır.

Varsa başka sorunuz alabilirim, benim söyleyeceklerim bunlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Zannedersem başka bir soru yok.

Bu raporla ilgili görüşmeleri tamamlayalım. Aynı zamanda raporla ilgili şerh düşmek isteyen arkadaşlarımıza da mutlaka yarın 18.00'e kadar zaman...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman)- Bugün ya da en geç yarın sabah ulaştırırız.

BAŞKAN – Tamam, en geç yarın 15.00'e kadar bekleyelim, 15.00 itibarıyla değerlendirmiş oluruz.

Ben raporun kabulünü oylarınıza sunmak istiyorum, Silopi İnceleme Raporu'nu kabul edenler... Kabul etmeyenler... Rapor kabul edilmiştir.

Belki başka konulara geçer miyiz diye düşündüm ama vaktimiz dar, başka toplantılara geçecek arkadaşlarımız var, o sebepten dolayı toplantıyı kapatıyor, hepinize saygılar sunuyorum; özellikle Emniyet Müdür Yardımcımıza ve Özel Harekât Şube Daire Başkanımıza da verdikleri bilgilerden dolayı çok çok teşekkür ediyorum, sağ olsunlar.

Kapanma Saati: 13.32

